

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในอุดมคติ : กรณีศึกษาศูนย์เด็กเล็กตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง ชุมชนและเครือข่ายโดยใช้แบบสอบถาม แบบประเมิน แบบทดสอบ รวมทั้งวิธีการประชุมกลุ่มเป้าหมายและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานการดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็กตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่มเป้าหมาย สัมภาษณ์เชิงลึกและสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ก่อนเริ่มโครงการวิจัย ได้ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์เด็กเล็ก ดังนี้

1.1 ศูนย์เด็กเล็กตำบลคอนแก้วสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เปิดดำเนินงานเมื่อ พ.ศ. 2546 เพื่อให้บริการแก่เด็กวัย 1 ½ - 5 ½ ขวบ ตั้งอยู่ในพื้นที่อาคารเอนกประสงค์ของโรงเรียนบ้านคอนแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ที่ตั้งของศูนย์เด็กเล็กอยู่บนถนนสายเชียงใหม่-ฝาง ห่างจากศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ไปทางทิศเหนือ 3 กิโลเมตร และห่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว 2 กิโลเมตร

1.1.1 อาคารสถานที่

อาคารสถานที่ดำเนินการของศูนย์เด็กเล็ก เป็นการใช้พื้นที่ร่วมกันระหว่างศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนบ้านคอนแก้ว ซึ่งให้ยืมใช้ห้องเรียนชั้นล่างของอาคาร 2 ชั้น จำนวน 3 ห้อง ในระยะแรกในเวลาต่อมาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ก่อสร้างขยายพื้นที่การใช้งาน อีก 2 ส่วน เป็นห้องกิจกรรม 1 ส่วน และเป็นห้องอาหาร 1 ส่วน มีการสร้างห้องน้ำของเด็กเพิ่มเติมอยู่ภายในอาคารในบริเวณเดียวกัน การจัดห้องเป็นการจัดให้เด็กเรียนคละกลุ่มอายุ 1 ห้อง คือกลุ่มเด็กเล็กอายุ 1 ½ - 2 ½ ขวบ 1 ห้อง กลุ่มเตรียมอนุบาล อายุ 2 ½ - 3 ½ ขวบ 1 ห้อง ชั้นอนุบาล 1 อายุ 3 ½ - 4 ½ ขวบ 1 ห้อง และชั้นอนุบาล 2 อายุ 4 ½ - 5 ½ ขวบ 1 ห้อง

1.1.2 ข้อมูลบุคลากร

บุคลากรผู้ดูแลเด็ก 5 คน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีการศึกษาปฐมวัย 1 คน ปริญญาตรีสาขาการประถมศึกษา 1 คน ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง การอนุบาลศึกษา 1 คน และวุฒิมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน

ผู้ปกครองเด็ก 58 คน มีอายุระหว่าง 20-40 ปี 40 คน อายุระหว่าง 41-60 ปี 18 คน ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า 6 คน อนุปริญญาหรือ ปวส. 9 คน มัธยมศึกษาหรือ ปวช. 22 คน ประถมศึกษา 15 คน และอ่านออกเขียนได้ 6 คน มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด 47 คน รองลงไป คืออาชีพค้าขาย 7 คน รับราชการ 2 คน และอื่นๆ 2 คน

เด็กที่รับบริการในศูนย์พัฒนาการเด็ก จำนวน 58 คน จัดกลุ่มอยู่ในชั้นเรียน ดังนี้

กลุ่มเด็กเล็ก	(อายุ 1 ½ - 2 ½ ขวบ)	จำนวน 16 คน
กลุ่มเตรียมอนุบาล	(อายุ 2 ½ - 3 ½ ขวบ)	จำนวน 12 คน
อนุบาล 1	(อายุ 3 ½ - 4 ½ ขวบ)	จำนวน 16 คน
อนุบาล 2	(อายุ 4 ½ - 5 ½ ขวบ)	จำนวน 14 คน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและตัวแทนชุมชน ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวข้องกับบุคลากรและข้อคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรของศูนย์เด็กเล็ก ดังนี้

บุคลากรผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีความทุ่มเทในการทำงาน มีพื้นฐานจิตใจรักเด็กในการทำงานบุคลากรขาดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน การบริหารขาดระบบที่ดี เป็นการฝากงานบริหารไว้กับผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนแก้ว ซึ่งเอื้อเพื่อดูแลให้ ขาดผู้บริหารที่ทำหน้าที่กำกับงานโดยตรง ทางองค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวคิดเกี่ยวกับบุคลากร ดังคำกล่าวของผู้บริหารท่านหนึ่งที่กล่าวว่า

“ศูนย์เด็กจะดีไม่ดี อยู่ที่ผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบลได้แต่ฝากความหวังไว้ ผู้บริหาร ไม่ได้ทอดทิ้ง ทีมงานต้องดี เพราะพ่อแม่เขาเฝ้าดูอยู่” และคำกล่าวที่ว่า

“เราต้องช่วยเขาสร้างความยอมรับให้พ่อแม่ส่งลูกมาเรียน ต้องสนับสนุนการแก้ปัญหาของครู” และคำกล่าวที่ว่า

“อยากให้ครูเป็นที่เชื่อถือของผู้ปกครองและชุมชน” และ

“อยากให้คนในชุมชนยอมรับศูนย์เด็ก ผู้บริหารควรทำเป็นแบบอย่างเอาลูกมาฝากที่ศูนย์ของเราเอง ให้เครดิตศูนย์เราก่อน ไม่ส่งไปเรียนในเมือง”

1.1.3 วัฒนธรรมการทำงาน

การทำงานของบุคลากร อยู่ภายใต้การกำกับงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และการอนุเคราะห์ของโรงเรียนบ้านดอนแก้วที่ได้ให้ยืมใช้อาคารสถานที่และผู้บริหารโรงเรียนช่วยกำกับดูแลงานบริหารบางส่วน ครูผู้ชำนาญการพิเศษ (อาจารย์ 3) ของสถานศึกษา ร่วมกำกับดูแลงานวิชาการ ดังคำกล่าวของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ว่า

“ ทางโรงเรียน ได้อนุเคราะห์ให้ใช้อาคารสถานที่และยังช่วยเหลือให้คำปรึกษา เหมือนเป็นหน่วยงานของเราเอง” และคำกล่าวของครูชำนาญการพิเศษที่ว่า

“ ที่ผ่านมามีได้ช่วยทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ ออกข้อสอบเพื่อใช้สอบคัดเลือกผู้ดูแลเด็กให้และคอยช่วยเหลือ แนะนำเรื่องการจัดห้องเรียน หรือการจัดกิจกรรม” และคำยืนยันจากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่กล่าวถึง วัฒนธรรมการทำงานในระยะเวลาที่ผ่านมา ในทำนองคล้ายตาม กันว่า

“ ศูนย์เด็กฯ มีผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนแก้วทำงานแทนเราที่มีความเข้าใจ และช่วยเหลือศูนย์เด็กเล็กด้วยดีมาตลอด”

ผู้ดูแลเด็กปฏิบัติงานในลักษณะของการปกครองตนเอง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายให้เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ ติดตามนิเทศการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็ก สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง โดยการนิเทศนั้น รวมถึงการนิเทศการจัดประสบการณ์ ประสานการจัดซื้อจัดหาและการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของศูนย์เด็กเล็กตลอดจนรายงานผลการนิเทศต่อผู้บริหารเดือนละ 2 ครั้ง หรือทุกครั้งที่มมีปัญหา

1.1.4 ความสำเร็จในระยะเวลาที่ผ่านมาที่ภาคภูมิใจ

ศูนย์เด็กเล็ก ได้รับการประเมินจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขให้เป็นศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ระดับดีมาก ในปี พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่เน้นด้านสุขอนามัยและการมีส่วนร่วม

1.1.5 การมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ

มีบุคคลและคณะบุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็ก ตำบลดอนแก้วในระยะเวลาที่ผ่านมา ทั้งหน่วยงานราชการและเอกชน ในส่วนของราชการ ได้แก่ สถาบันราชชนรินทร์ โรงพยาบาลนครพิงค์และวิทยาลัยพยาบาลราชชนนี ให้บริการตรวจสุขภาพ และประเมินพัฒนาการเด็ก โรงเรียนบ้านดอนแก้วให้ความอนุเคราะห์ยืมใช้พื้นที่และร่วมปฏิบัติการ ในส่วนของกลุ่มบุคคล ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดดอนแก้ว ให้การอบรมศีลธรรมผ่านการเล่านิทานแฝงธรรมะ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สนับสนุนปัจจัยจัดงานวันเด็กและวันครอบครัวอบอุ่น ผู้ประกอบการในชุมชน สนับสนุนนมสด ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สนับสนุนครุภัณฑ์

ของเล่น สื่อ วัสดุทัศนั เบาะรองนั่ง วัสดุนิรจิตต์นุ่มเกล้าๆ เพื่อเยาวชนในพระบรมราชินูปถัมภ์ให้
ทุนการศึกษาเด็ก บริษัทไนกี้ บริจาคผ้าห่ม โรงเรียนคาราวินทาลัย บริจาคที่นอนสภาพดี การมีส่วนร่วม
ร่วมส่วนมากเป็นการบริจาคทรัพย์ สำหรับการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานจากผู้ปกครองมีเป็นส่วนน้อย
เช่น ร่วมงานถวายเทียนเข้าพรรษา และร่วมงานแข่งขันกีฬาเด็กเล็ก

1.1.6 ปัญหาอุปสรรค

กลุ่มเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาในการดำเนินงานด้านอาคาร
สถานที่ว่า มีความคับแคบ มีข้อจำกัด ขาดสนามเด็กเล่น ขาดบ่อทราย และขาดห้องนอน ด้าน
บุคลากรขาดผู้นำ บุคลากรขาดความสามัคคี ขาดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ด้านวิชาการมีจุดอ่อน
ด้านคุณภาพของการจัดกิจกรรม เน้นการดูแลมากกว่าการพัฒนาครอบคลุมทุกด้าน ด้านปัญหาเด็ก
เด็กบางคนมีปัญหาด้านจิตใจอันเป็นผลกระทบจากปัญหาครอบครัว พ่อแม่แยกกัน พ่อแม่ไม่มีเวลา
ส่วนด้านการมีส่วนร่วมยังขาดความชัดเจน ดังคำกล่าวของตัวแทนผู้ปกครองที่ว่า “พ่อแม่ต้อง
ทำงาน ไม่มีเวลา ถ้าโรงเรียนบอกไปว่าต้องการให้ทำอะไร ก็ยินดีให้ความร่วมมือ”

ภาพที่ 4.1 นักวิจัยประชุมกลุ่มเป้าหมายเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

2. รูปแบบการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วม

ในการศึกษารูปแบบการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยดำเนินการต่อจากการศึกษาข้อมูล
พื้นฐาน เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์งาน เพื่อนำไป
กำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วม ดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 กำหนดแนวทางการพัฒนา

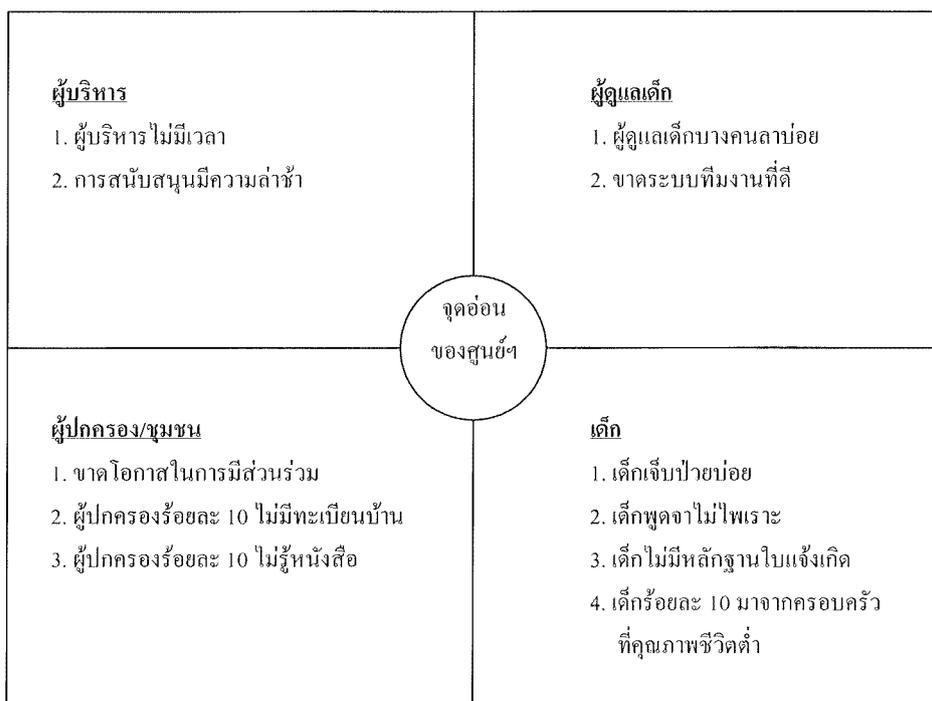
ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการพัฒนา

2.1.1 ปรับพื้นฐานความเข้าใจในการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม โดยการประชุม
กลุ่มเป้าหมาย เพื่อระดมความคิดและหารูปแบบการพัฒนา จัดการศึกษาฐานศูนย์เด็กเล็กต้นแบบ
เพื่อปรับพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจของผู้ดูแลเด็ก

2.1.2 วิเคราะห์ SWOT เพื่อค้นพบตนเอง ร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ผลการ SWOT ปรากฏดังภาพที่ 4.2 และภาพที่ 4.3 ต่อไปนี้

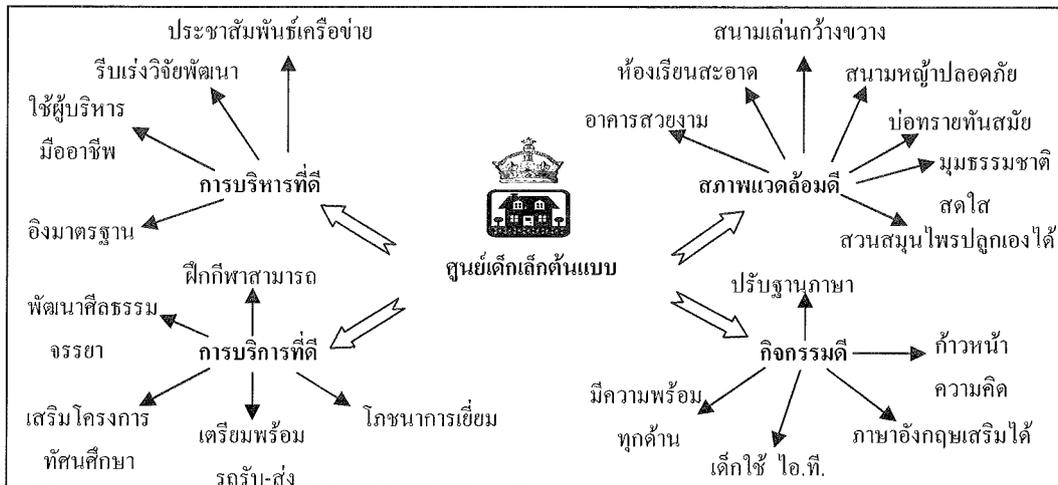
ภาพที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์จุดแข็งของศูนย์เด็กเล็ก

ภาพที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์จุดอ่อนของศูนย์เด็กเล็ก

2.1.3 กำหนดเป้าหมายในการพัฒนา

จากการวิเคราะห์ SWOT ได้มีการนำผลการวิเคราะห์ไปกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาในอนาคตร่วมกัน โดยมีเป้าหมายในการเป็นศูนย์เด็กเล็กที่มีความเป็นเลิศ (Best Practice) โดยเสนอประเด็นเป้าหมายการพัฒนาไว้ 4 ด้าน สรุปเป็นภาพความคิด ดังนี้

ภาพที่ 4.4 เป้าหมายในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กตำบลดอนแก้ว

ภาพที่ 4.4 เป้าหมายในการพัฒนา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหาร ด้านการบริการ ด้านสภาพแวดล้อมและด้านกิจกรรม

2.1.4 ดำเนินกิจกรรม/โครงการ

จากเป้าหมายในการพัฒนา 4 ด้าน กลุ่มเป้าหมายและนักวิจัยได้จัดทำกิจกรรม/โครงการตลอดจนวิธีการดำเนินงานมีส่วนร่วม ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์กิจกรรม/โครงการตามเป้าหมายในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วม

ประเด็นเป้าหมาย	กิจกรรม/โครงการตามเป้าหมาย		วิธีการมีส่วนร่วม
	ระยะสั้น	ระยะยาว	
1. บริหารดี 1.1 อิงมาตรฐาน	- เตรียมงานประกันคุณภาพภายใน	- เตรียมรับการประกันคุณภาพภายนอก	- เริ่มงานประกันคุณภาพแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ระบบ PDCA

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็นเป้าหมาย	กิจกรรม/โครงการตามเป้าหมาย		วิธีการมีส่วนร่วม
	ระยะสั้น	ระยะยาว	
1.2 ใช้ผู้บริหาร มีอาชีพ	- รับสมัครและจัดจ้าง ผู้มีความรู้และ ประสบการณ์มาทำ หน้าที่ผู้บริหาร	- จัดหาและจัดจ้าง ทีมงานฝ่ายบริหาร	- จัดตั้งคณะกรรมการ บริหารศูนย์เด็กเล็กที่ เข้มแข็ง
1.3 ริบเร่งวิจัยพัฒนา	- ผู้ดูแลเด็กทำวิจัย ชั้นเรียน	- ผู้ดูแลเด็กและผู้บริหาร ทำวิจัยปฏิบัติการ ทุกคน	- สร้างเครือข่ายการ วิจัยพัฒนากับ สถาบันการศึกษา
1.4 ประชาสัมพันธ์ เครือข่าย	- สร้างเครือข่ายการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่าน website ของ องค์การบริหาร ส่วนตำบล	- สร้างเครือข่ายการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน Website ของ ศูนย์เด็กเล็กตำบล ดอนแก้ว	- สร้างเครือข่ายการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านwebsite ทาง สถาบันการศึกษา
2.บริการดี			
2.1 โภชนาการเยี่ยม	- จัดบริการอาหาร คุณภาพและอาหาร เสริม	- วิเคราะห์สารอาหารที่ จัดบริการต่อวันต่อเด็ก รายหัว	- วิจัยแก้ปัญหาบริโภคนิ สัยเด็กและ ผู้ปกครอง
2.2 เตรียมพร้อมการ รับ-ส่ง	- บริการรถรับ-ส่ง ด้วยพาหนะของ องค์การบริหารส่วน ตำบล	- บริการรถรับส่งด้วย พาหนะของศูนย์เด็กเล็ก ตำบลดอนแก้ว	- บริการรถรับส่งโดย ใช้รถร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชน
2.3 เสริมโครงการ ทัศนศึกษา	- ศึกษาแหล่งเรียนใน ชุมชน	- จัดแหล่งเรียนรู้ใน สถานศึกษา	- ร่วมกันจัดทัศนศึกษา และจัดแหล่งเรียนรู้
2.4 พัฒนาศีลธรรม จรรยา	- นิมนต์พระมาเล่า นิทานธรรมะและฝึก สมาธิกับเพลงของ “เสถียรธรรมสถาน”	- พัฒนาสู่การเป็น ศูนย์เด็กเล็กโดยใช้ วิถีพุทธ	- ใช้หลัก “บวร”

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็นเป้าหมาย	กิจกรรม/โครงการตามเป้าหมาย		วิธีการมีส่วนร่วม
	ระยะสั้น	ระยะยาว	
2.5 ฝึกกีฬาสามารถ	- ฝึกทักษะการ ออกกำลังพื้นฐาน	- ดำเนินการทดสอบ สมรรถภาพกลไก ร่างกายของเด็กโดย นักพลศึกษา	- ศึกษาและพัฒนา ร่างกายของเด็กโดย ร่วมมือกับ สถาบันการศึกษา
3. สภาพแวดล้อมดี			
3.1 อาคารสวยงาม	- ขยายพื้นที่ใช้สอย/ ทาสี	- สร้างอาคารใหม่	- ระดมความคิด - ตั้งงบประมาณ
3.2 ห้องเรียนสะอาด	- จัดระบบตรวจตรา ห้องเรียน	- จัดระบบรักษา ความสะอาด	- ดำเนินงานแบบ มีส่วนร่วม
3.3 สนามเล่นกว้างขวาง	- ปรับพื้นที่ผิวดินตั้ง เสาธง	- จัดสนามเล่นติด อาคารเรียน	- ตรวจสอบโดยชุมชน
3.4 สนามหญ้าปลอดภัย	- ปรับระบบการระบาย น้ำ	- ทำรั้วแบ่งกั้นแนว สนามหญ้า	
3.5 บ่อทรายทันสมัย	- จัดภูมิทัศน์บ่อทราย	- สร้างบ่อทรายแนว ธรรมชาติ	
3.6 มุมธรรมชาติแปลก ใหม่	- จัดสวนหย่อมและ มุมพักผ่อน	- จัดสวนหย่อมแนว รีสอร์ท	
4. กิจกรรมดี			
4.1 ปรับฐานภาษา	- แก้ปัญหาเด็กพูดไม่ ชัด	- สร้างพิธีกรน้อย คนเก่ง	- ผู้ดูแลเด็กร่วมกันทำ วิจัยพัฒนาภาษา
4.2 ก้าวหน้าการคิด	- พัฒนาทักษะการคิด ผ่านกิจกรรม วิทย์-คณิต	- ประยุกต์ใช้ทฤษฎี Brain Based	- จัดกิจกรรมแบบ บูรณาการประสาน ความร่วมมือกับชุมชน
4.3 ภาษาอังกฤษเสริมได้	- เรียนภาษาอังกฤษ วันละคำผ่าน software	- ทำโครงการฝึก ทักษะภาษากับครู ต่างชาติ	- พ่อแม่ร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนากับเด็ก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็นเป้าหมาย	กิจกรรม/โครงการตามเป้าหมาย		วิธีการมีส่วนร่วม
	ระยะสั้น	ระยะยาว	
4.4 เด็กใช้ไอที	- ฟังนิทานผ่านจอ	- เรียนรู้โลกกว้างผ่านอินเทอร์เน็ต	- ร่วมกันพัฒนาบทเรียนผ่านจากระดับปฐมวัย
4.5 มีความพร้อมทุกด้าน	- เชิญแพทย์ นักวิชาการศึกษานักจิตวิทยา ร่วมวางแผนพัฒนาเด็ก	- ทำวิจัยติดตามเฝ้าระวังการเติบโตและพัฒนาการเด็ก	- จัดระบบและแนวทางความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4.1 แสดงกิจกรรม/โครงการและวิธีดำเนินการมีส่วนร่วมที่ได้กำหนดไว้รองรับเป้าหมายการพัฒนา 4 ด้าน เพื่อใช้กำกับการพัฒนา

2.2 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง 6 กลุ่มในการมีส่วนร่วม

การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง 6 กลุ่ม วิเคราะห์จากกิจกรรม/โครงการและวิธีดำเนินการมีส่วนร่วม (ตารางที่ 4.1) และแจกแจงบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องได้ดังตารางที่ 4.2

2.2.1 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4.2 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 6 กลุ่ม ในการพัฒนาและตัวชี้วัดความสำเร็จ

การพัฒนา แบบมี ส่วนร่วม	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ทีมนำ		ทีมทำ		ทีมหนุน		
		นักวิจัย	ผู้บริหาร	ผู้ดูแลเด็ก	ผู้ปกครอง	ชุมชน	เครือข่าย	
แนวคิด	การมีส่วนร่วมของ ทุกกลุ่ม	1. ร่วมกันกำหนดรูปแบบ การมีส่วนร่วม 2. ร่วมพัฒนาโดยใช้ การวิจัยเป็นฐาน 3. ร่วมปฏิบัติแบบ “พาคิด พาทำ ให้นำตนเอง”	1. สร้างกลยุทธ์ การพัฒนาแบบ มีส่วนร่วม 2. เสริม/สรรหา ผู้บริหารมืออาชีพ 3. ดำเนินการพัฒนา เชิงรุก	1. การมีเครื่องมือ พัฒนางานวิชาการ 1.1 หลักสูตร สถานศึกษา 1.2 แผนการจัด ประสบการณ์ 2. การทำวิจัยชั้นเรียน	1. การเสริมความรู้ แก่ผู้ปกครอง 2. การเปิดโอกาส ให้ผู้ปกครองมี ส่วนร่วม	1. ความตระหนัก ในการมีส่วนร่วม 2. โอกาสในการ มีส่วนร่วม	1. การมีส่วนร่วม เชิงบูรณาการ ระดับนโยบาย 2. การมีส่วนร่วม ระดับปฏิบัติการ	
สาระสำคัญ	1. รูปแบบการมี ส่วนร่วมที่เหมาะสม 2. เครื่องมือในการ มีส่วนร่วม 3. ปัจจัยสนับสนุน การมีส่วนร่วม	1. พัฒนารูปแบบการ มีส่วนร่วม “บวรรัตนโมเดล” 2. พัฒนาเครื่องมือและ วิธีการมีส่วนร่วม 3. พัฒนาเครื่องมือกำกับ ติดตามและประเมินผล	1. พัฒนาแผนกลยุทธ์ 2. สรรหาและพัฒนา บุคลากร 3. ปรับสภาพแวดล้อม	1. พัฒนาและใช้ หลักสูตรสถานศึกษา 2. พัฒนาและใช้ แผนการจัด ประสบการณ์ 3. พัฒนางานวิจัย ชั้นเรียน	1. ให้ความรู้แก่ ผู้ปกครอง 2. การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง	1. จัดแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน 2. การมีส่วนร่วม ของชุมชน	1. สนับสนุนการ ใช้พื้นที่ ดำเนินงาน 2. การมีส่วนร่วม ของเครือข่าย	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การพัฒนา แบบมีส่วนร่วม	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ทีมนำ	ทีมทำ			ทีมหนุน		
			นักวิจัยหลัก	ผู้บริหาร	ผู้ดูแลเด็ก	ผู้ปกครอง	ชุมชน	เครือข่าย
การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงานตามฉันทน์โมเดล	<p><u>ชั้นพาคิด</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ดันหาข้อมูลพื้นฐาน 2. พัฒนาบุคลากร <p><u>ชั้นพาทำ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. สร้างความตระหนัก 4. กำหนดแผนปฏิบัติการ <p><u>ชั้นให้นำตนเอง</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. ดำเนินการตามแผน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมให้ข้อมูลพื้นฐาน 2. ร่วมระดมความคิด 3. ร่วมวางแผนพัฒนา 4 ด้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทดสอบผู้ดูแลเด็ก ก่อนการดำเนินงาน 2. ทดลองใช้เครื่องมือ 3. วิจัยในพื้นที่เรียน 4. ทดสอบผู้ดูแลเด็ก <p>หลังการดำเนินงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมให้ข้อมูลพื้นฐาน 2. ร่วมระดมความคิด 3. ร่วมวางแผนพัฒนา 4 ด้าน 4. ร่วมดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาตามแผน 			
การกำกับ ติดตาม ประเมินผล เชิงระบบ	<p><u>ตัวป้อน/ทรัพยากร</u></p> <p><u>นำเข้า</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผลการทดสอบ <p>ผู้ดูแลเด็กก่อนการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ข้อมูลสภาพการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาเครื่องมือ ติดตามประเมินผล 2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบ สัมภาษณ์ สังเกตและสอบถาม 3. สรุปผลลัพธ์และผลสำเร็จของการมีส่วนร่วม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมประเมินผลการทำงานร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก 2. ร่วมวิพากษ์ข้อค้นพบจากการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานระยะต่อไป 					

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การพัฒนา แบบมีส่วนร่วม	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ทีมนำ นักวิจัยหลัก	ทีมทำ		ทีมงาน		
			ผู้บริหาร	ผู้ดูแลเด็ก	ผู้ปกครอง	ชุมชน	เครือข่าย
	<p>3. การบรรจุผู้บริหารใหม่ กระบวนการมีส่วนร่วม</p> <p>1. ด้านการบริหาร: จัดระบบ บริหาร โดยใช้ชุมชนเป็น ฐาน</p> <p>2. ด้านการบริการ: บริการ ปัจจัยพื้นฐานตามความ จำเป็น</p> <p>3. ด้านสภาพแวดล้อม: จัด สภาพแวดล้อมภายนอก และภายใน</p> <p><u>ด้านกิจกรรม</u></p> <p>1. ปรับจุดอ่อน</p> <p>2. ทำวิจัยชั้นเรียน</p> <p><u>ผลลัพธ์</u></p> <p>1. ผลการทดสอบผู้ดูแลเด็ก หลังพัฒนา</p>	<p>4. เสนอผลการวิจัยต่อ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อวิพากษ์</p> <p>5. จัดทำข้อเสนอแนะการ พัฒนาในระยะต่อไป</p>					

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การพัฒนา แบบมีส่วนร่วม	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ทีมนำ	ทีมทำ		ทีมหนุน	
			ผู้บริหาร	ผู้ดูแลเด็ก	ผู้ปกครอง	ชุมชน เครือข่าย
	2. ผลการมีส่วนร่วมของ ผู้เกี่ยวข้อง 3. ผลการพัฒนาบุคลากร 4. สัมฤทธิ์ผลของเด็ก 5. ผลการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	นักวิจัยหลัก		ผู้ดูแลเด็ก	ผู้ปกครอง	ชุมชน เครือข่าย
การสังเคราะห์ ผลการพัฒนา	ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาศูนย์เด็ก เล็กในวงรอบต่อไปด้านการ มีส่วนร่วม	นำเสนอแนวทางการพัฒนา ต่อประชาคมและเผยแพร่ งานวิจัย		1. นำข้อเสนอแนะไปวางแผนการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กในระยะต่อไป 2. ร่วมขยายผลที่ค้นพบต่อประชาคม 3. จัดทำเครือข่ายการพัฒนาที่สถาบันในท้องถิ่นในระยะต่อไป		

ตารางที่ 4.2 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 6 กลุ่มในพัฒนาแบบมีส่วนร่วมและตัวชี้วัดความสำเร็จของแนวคิด สาระสำคัญ การ
ดำเนินงาน การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและการสังเคราะห์ผลการพัฒนาที่ใช้ในการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

2.3 การกำหนดรูปแบบการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วม

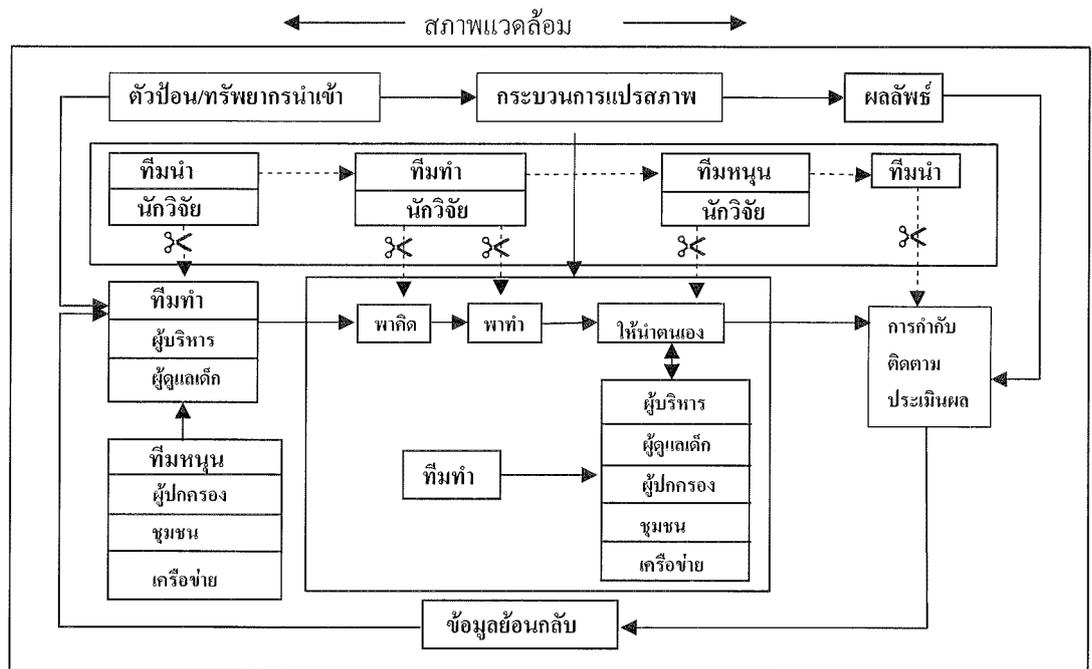
ขั้นพัฒนาศูนย์เด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วม ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีเชิงระบบ จากตารางแจกแจงบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 6 กลุ่มในการวิจัยพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำมาจัดทำเป็นรูปแบบการพัฒนา โดยตั้งชื่อ “มนีรัตน์โมเดล” มีรายละเอียดอธิบายได้ดังนี้

2.3.1 ความหมายของศูนย์เด็กเล็กแบบมีส่วนร่วม “มนีรัตน์โมเดล”

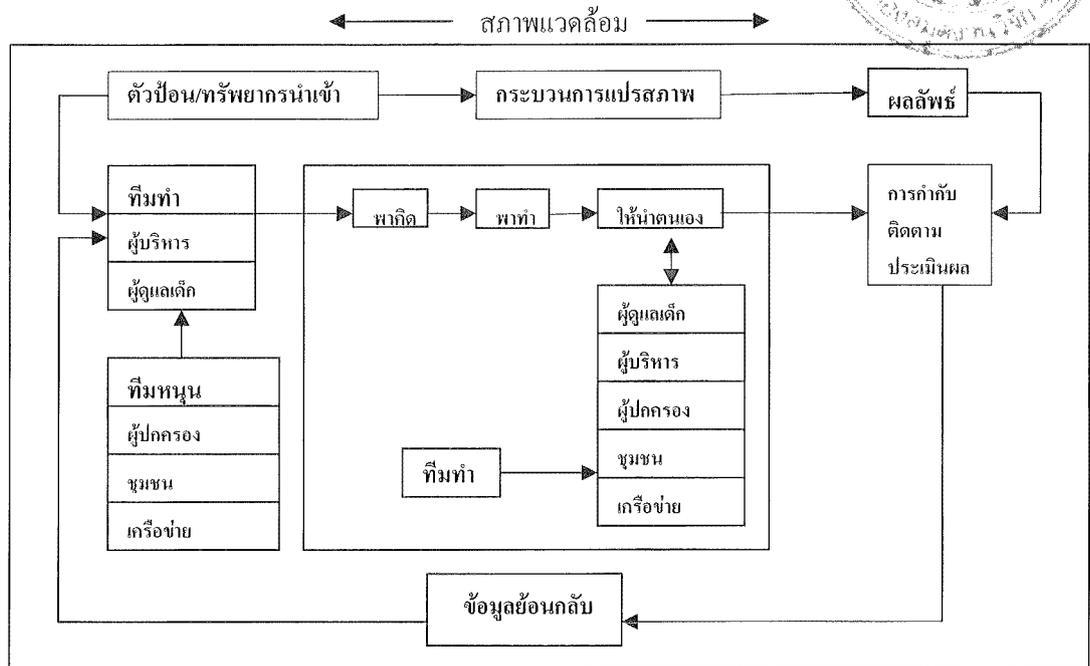
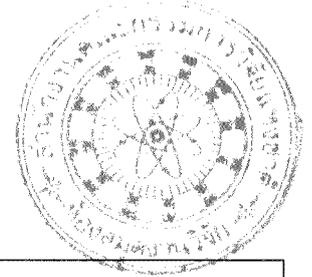
มนีรัตน์โมเดล (MANEERAT MODEL) เป็นชื่อของโมเดลการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กแบบมีส่วนร่วมโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ผู้วิจัยตั้งชื่อโมเดลให้สอดคล้องกับชื่อของตำบลและชื่อของศูนย์เด็กเล็กตำบลคอนแก้ว ซึ่งเป็นภาษาถิ่นภาคเหนือ (แก้วหมายถึงพลอยสีขาว คอนหมายถึงเนิน) เพื่อต้องการสื่อให้เห็นว่างานพัฒนานี้เป็นเสมือนการเจียรนัยพลอยให้ได้เพชรน้ำงาม โดยการร่วมกันของบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 6 กลุ่มที่ต้องผนึกกำลังกันในการพัฒนางานสู่ความสำเร็จ

2.3.2 รูปแบบการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กแบบมีส่วนร่วมมนีรัตน์โมเดล

รูปแบบของมนีรัตน์โมเดล แสดงโครงข่ายการพัฒนาได้เป็น 2 ลักษณะคือ การพัฒนาในระหว่างปฏิบัติการวิจัย (ภาพที่ 4.5) และหลังการปฏิบัติการวิจัย (ภาพที่ 4.6) ดังนี้

ภาพที่ 4.5 รูปแบบการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กแบบมีส่วนร่วม “มนีรัตน์โมเดล” ระหว่างการปฏิบัติงานวิจัย

ภาพที่ 4.6 รูปแบบการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กแบบมีส่วนร่วม “เมนทอร์โมเดล” หลังการปฏิบัติงานวิจัย

ภาพที่ 4.5 และ 4.6 แสดงรูปแบบการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม อธิบายได้โดยเริ่มจากส่วนบนสุด ในการเริ่มทำงานพัฒนา ได้กำหนดตัวป้อน กระบวนการแปรสภาพและผลลัพธ์ให้เห็นภาพของงานไว้ก่อนเป็นอันดับแรก โดยตัวป้อนหรือทรัพยากรนำเข้า ประกอบด้วย คน 3 กลุ่ม ได้แก่ ทีมนำคือนักวิจัย ทีมทำคือผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก และทีมหนุนคือผู้ปกครอง ชุมชนและเครือข่าย บุคคลจาก 3 ทีมนี้ร่วมผนึกกำลังกันเพื่อกำหนดงานพัฒนา ในขั้นกระบวนการแปรสภาพการทำงานมีลักษณะพาคิด พาทำ โดยทีมทำได้แก่ นักวิจัยยังคงเป็นหลักเพื่อผลักดันการพัฒนาและเปิดโอกาสให้ทีมหนุนเข้ามาพนักกำลัง และใช้กระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้ทีมทำเข้มแข็งจากนั้นจึงเปิดโอกาสให้นำตนเอง โดยทีมนำเดิมจะถอยออกมา แสดงให้เห็นด้วยภาพกรรไกรตัดเส้นประ (scissors) คงเหลือแต่ทีมทำที่ได้พัฒนาคนเป็นทีมนำใหม่ เข้ามาทำงานทำการวิจัยอย่างเต็มศักยภาพ โดยทีมนำเดิมเปลี่ยนเป็นทีมหนุนและพร้อมที่จะถอยห่างออกมาประคับประคอง หรือยุติบทบาทลง เมื่อเห็นว่าการดำเนินงานของทีมทำและทีมหนุนสามารถดำเนินงานไปได้โดยลำพัง ขณะเดียวกันทีมนำเดิมเปลี่ยนสถานภาพไปสู่การเป็นหลักในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาและสร้างกิจกรรมการประเมินแบบมีส่วนร่วมและถ่ายโอนบทบาทให้แก่ทีมประเมินใหม่เพื่อสามารถประเมินให้ได้ข้อมูลย้อนกลับไปสู่การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในวงรอบต่อไปให้แก่ทีมทำและทีมหนุน เป็นวงจรการพัฒนาที่หมุนเวียนอยู่ตลอดไป เมนทอร์โมเดลสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารแบบเปิด ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากทฤษฎีเชิงระบบของ เคาน์เทอร์และรอบบิ้นส์ (Coulter

and Robbins, 2007, 68) ที่แสดงความเชื่อมโยงของการบริหารครบถ้วนทั้ง 4 ขั้นตอนเช่นเดียวกัน ได้แก่ ทรัพยากรนำเข้า กระบวนการแปรสภาพ ผลผลิตและข้อมูลย้อนกลับ (INPUT PROCESS OUTPUT และ FEEDBACK) ผู้วิจัยได้ดำเนินงานพัฒนาแบบมีส่วนร่วมตามรูปแบบมิลิรันโดโมเดลครบทุกขั้นตอน ปรากฏผลที่เกิดกับการดำเนินงานพัฒนาตามเป้าหมาย 4 ด้านและเกิดผลในการพัฒนาผู้เรียน ดังตารางที่ 4.4 และตารางที่ 4.5 ต่อไปนี้

2.4 ผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วม

ผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ประเมินโดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมิน ปรากฏผลดังนี้

2.4.1 ผลการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมตามเป้าหมายหลัก 4 ด้าน

จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองหลังการดำเนินโครงการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กแบบมีส่วนร่วมตามเป้าหมายหลัก 4 ด้านที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อผลการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กแบบมีส่วนร่วม (N=29)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านการจัดกิจกรรม	4.06	0.32	ดี
2. ด้านสภาพแวดล้อม	4.13	0.61	ดี
3. ด้านการบริการ	3.98	0.65	ดี
4. ด้านการบริหาร	3.98	0.65	ดี
รวม	4.04	0.56	ดี

ตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กแบบมีส่วนร่วมดำเนินงานได้ในระดับดีทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการบริการ และด้านการบริหาร

2.4.2 ผลการพัฒนาเด็กแบบมีส่วนร่วม

จากการประเมินพัฒนาการเด็กของผู้ดูแลเด็ก โดยใช้เครื่องมือประเมินของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย หลังการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ปรากฏผลดังตารางที่ 4.4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

กลุ่มเด็ก	พัฒนาการ	ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์จิตใจ	ด้านสังคม	ด้านสติปัญญา
		%	%	%	%
กลุ่มอายุ 2 ½ - 3 ½ ขวบ		90.67	90.00	86.67	86.00
กลุ่มอายุ 3 ½ - 4 ½ ขวบ		96.33	97.67	96.67	94.67
กลุ่มอายุ 4 ½ - 5 ½ ขวบ		95.00	96.33	95.33	92.67
รวม		94.00	94.66	92.89	91.11
รวมทุกด้าน		93.17			

ตารางที่ 4.4 พบว่า ภายหลังจากพัฒนาศูนย์เด็กเล็กด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กรวมทุกด้าน คิดเป็นร้อยละ 93.17 โดยเด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 94.66 รองลง ไปคือด้านร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 94.00 ด้านสังคม คิดเป็นร้อยละ 92.89 และด้านสติปัญญา คิดเป็นร้อยละ 91.11

3. ผลการพัฒนากุศลากรด้านการมีส่วนร่วม

ผลการพัฒนากุศลากรด้านการมีส่วนร่วมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 บุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นตัวป้อนคือ ทีมนำและทีมทำ ได้รับการพัฒนาโดยปรับพื้นฐานความรู้ของผู้บริหารและครูผ่าน การศึกษาดูงาน การประชุมปฏิบัติการ ส่วนทีมหนุน ได้ร่วมประชุมปฏิบัติการและร่วม กระบวนการพัฒนาโดยทีมนำ พาคิด พาทำ เมื่อทีมทำและทีมหนุนเข้มแข็งแล้ว จากนั้นทีมนำเดิม เข้ามาทำหน้าที่เป็นผลักในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อกำหนด ประเด็นชี้้นำการพัฒนาในวงรอบต่อไป ซึ่งเมื่องานวิจัยสิ้นสุดลง ทีมทำและทีมหนุนจะสามารถทำ หน้าที่ได้ในทุกขั้นตอนด้วยตนเอง ผลการพัฒนากุศลากรที่เกิดขึ้นตลอดทั้งกระบวนการ ปรากฏ ดังนี้

3.1 ผลการพัฒนาผู้บริหารด้านการมีส่วนร่วม

ผลการพัฒนาผู้บริหารด้านการมีส่วนร่วม จากการประเมินโดยผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และโดยตนเอง ก่อนและหลังการดำเนิน โครงการ ปรากฏพฤติกรรม ดังตารางที่ 4.5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการพัฒนา ประเมินโดยผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองและผู้บริหารประเมินตนเอง ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ (N = 39 คน)

รายการประเมิน	ก่อน (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	หลัง (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	t
1. ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการพัฒนา เป้าหมายและนโยบายในแผนพัฒนา	4.12	0.58	มาก	4.28	0.32	มาก	4.27*
2. ผู้บริหารกระตุ้นชี้แจงกิจกรรมการ พัฒนาสม่ำเสมอโดยใช้ภาวะผู้นำ	4.18	0.58	มาก	4.33	0.32	มาก	8.02*
3. ผู้บริหารกำหนดวิธีการปฏิบัติและ ประสานการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	4.12	0.62	มาก	4.28	0.44	มาก	5.57*
4. ผู้บริหารจัดหาและจัดสรรทรัพยากร ที่จำเป็นอย่างเพียงพอ	4.12	0.54	มาก	4.44	0.54	มาก	3.64*
5. ผู้บริหารร่วมกิจกรรมของศูนย์ เด็กเล็กและชุมชนสม่ำเสมอ	4.12	0.81	มาก	4.33	0.44	มาก	3.15*
6. ผู้บริหารประเมินประสิทธิภาพใน การทำงานของบุคลากรอย่างเป็นธรรม	4.12	0.73	มาก	4.00*	0.54	มาก	3.14*
7. ผู้บริหารดูแล บำรุงรักษาอาคารสถานที่ ให้ใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง	4.06	0.62	มาก	4.56	0.54	มากที่สุด	6.97*
8. ผู้บริหารประชาสัมพันธ์งานของศูนย์ เด็กเล็กสู่ชุมชนและเปิดรับเครือข่าย การพัฒนาอย่างกว้างขวาง	4.41	0.54	มาก	4.33*	0.44	มาก	3.48*
9. ผู้บริหารดูแลสวัสดิภาพและความ เป็นอยู่ในศูนย์เด็กเล็กของบุคลากร อย่างทั่วถึง	4.24	0.58	มาก	4.39	0.44	มาก	2.95*
10. ผู้บริหารดูแลให้ผู้ดูแลเด็กนำผลการ ประเมินไปพัฒนาเด็ก โดยต่อเนื่อง	3.87	0.58	มาก	4.05	0.32	มาก	3.86*
11. ผู้บริหารดูแลให้ผู้ดูแลเด็กประสานงาน กับผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน และ ผู้บริหาร เพื่อการพัฒนาเด็กตลอดเวลา	4.07	0.62	มาก	4.42	0.32	มาก	4.21*

*p < 0.01

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อน (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	หลัง (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	t
12. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนักที่ และจงรักภักดีต่อหน่วยงาน	4.20	0.62	มาก	4.26	0.44	มาก	3.52
รวม	4.13	0.62	มาก	4.31	0.43	มาก	3.48*

*p < 0.01

ตารางที่ 4.5 พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้บริหารก่อนการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดรายการ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกคือ ผู้บริหารประชาสัมพันธ์งานของศูนย์เด็กเล็กสู่ชุมชนและเปิดรับเครือข่ายการพัฒนาอย่างกว้างขวาง ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ ผู้บริหารดูแลสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ในศูนย์เด็กเล็กของบุคลากรอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.24$) และผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนักที่และจงรักภักดีต่อหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ สำหรับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมหลังการดำเนินโครงการ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 11 รายการ โดยค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้บริหารดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้ใช้งานได้เป็นอย่างดีเนื่อง ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้บริหารจัดหาและจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.44$) และผู้บริหารดูแลสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ในศูนย์เด็กเล็กของบุคลากรอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.39$) ตามลำดับ

ในภาพรวมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้บริหารหลังการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 สูงกว่าก่อนการดำเนินโครงการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.2 ผลการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการมีส่วนร่วม

ผลการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการมีส่วนร่วม จากการประเมินโดยผู้บริหาร ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กประเมินตนเอง ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ ปรากฏพฤติกรรมดังตารางที่ 4.6 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลเด็ก ประเมินโดยผู้บริหาร ผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กประเมินตนเอง ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ (N = 39 คน)

รายการประเมิน	ก่อน (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	หลัง (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	t
1. ผู้ดูแลเด็กปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก	4.27	0.71	มาก	4.26	0.55	มาก	2.28
2. ผู้ดูแลเด็กเตรียมและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กพัฒนาครบทุกด้าน	4.00	0.89	มาก	4.21	0.55	มาก	4.52*
3. ผู้ดูแลเด็กเฝ้าหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.33	0.89	มาก	4.42	0.55	มาก	3.84*
4. ผู้ดูแลเด็กเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้และพัฒนาการเด็ก	4.07	0.55	มาก	4.42	0.34	มาก	4.21*
5. ผู้ดูแลเด็กให้ความรัก ความอบอุ่น และเข้าใจเด็ก	4.53	0.84	มากที่สุด	4.53	0.55	มากที่สุด	3.98*
6. ผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ขยัน หมั่นเพียร อุทิศตนและสร้างสรรค์งาน	4.20	0.71	มาก	4.26	0.55	มาก	7.73*
7. ผู้ดูแลเด็กมีความสามารถ มีทักษะปฏิบัติที่เหมาะสม	4.07	0.55	มาก	4.16	0.34	มาก	5.61*
8. ผู้ดูแลเด็กดูแลสุขภาพอนามัยเด็กได้ครบทุกด้าน	4.13	0.55	มาก	4.58	0.55	มากที่สุด	6.30*
9. ผู้ดูแลเด็กปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็กสม่ำเสมอ	4.07	0.71	มาก	4.42	0.55	มาก	9.60*
10. ผู้ดูแลเด็กประเมินผลพัฒนาการ และนำผลการประเมินไปพัฒนาเด็กโดยต่อเนื่อง	3.87	0.71	มาก	4.05	0.34	มาก	5.84*
11. ผู้ดูแลเด็กประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน และผู้บริหาร เพื่อการพัฒนาเด็กตลอดเวลา	4.07	0.89	มาก	4.42	4.42	มาก	10.28*

*p < 0.01

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อน (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	หลัง (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	t
12. ผู้ดูแลเด็กมีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่และจงรักภักดีต่อหน่วยงาน	4.20	0.89	มาก	4.26	0.55	มาก	6.82*
รวม	4.15	0.55	มาก	4.33	0.34	มาก	3.78*

*p < 0.01

ตารางที่ 4.6 พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลเด็กก่อนการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 11 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้ดูแลเด็กให้ความรัก ความอบอุ่นและเข้าใจเด็ก ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้ดูแลเด็กเฝ้าหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.33$) และผู้ดูแลเด็กปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ สำหรับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลเด็กหลังการดำเนินโครงการ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 10 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ดูแลเด็กดูแลสุขภาพอนามัยเด็กได้ครบทุกด้าน ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาคือ ผู้ดูแลเด็กให้ความรัก ความอบอุ่นและเข้าใจเด็ก ($\bar{X} = 4.53$) และมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก คือ ผู้ดูแลเด็กปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ

ในภาพรวมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลเด็กหลังการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 สูงกว่าก่อนการดำเนินโครงการ ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.3 ผลการพัฒนาผู้ปกครองด้านการมีส่วนร่วม

ผลการพัฒนาผู้ปกครองด้านการมีส่วนร่วม จากการประเมินโดยผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองประเมินตนเอง ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ ปრაกฏพฤติกรรม ดังตารางที่ 4.7 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประเมินโดยผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองประเมินตนเอง ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ (N = 39)

รายการประเมิน	ก่อน (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	หลัง (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	t
1. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้ข้อมูลต่อ การพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	3.50	0.74	มาก	3.84	0.45	มาก	5.61*
2. ผู้ปกครองสนับสนุนทรัพยากรใน การจัดการศึกษาของศูนย์เด็กเล็ก	3.44	0.74	มาก	3.79	0.45	มาก	4.52*
3. ผู้ปกครองร่วมจัดประสบการณ์ ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการพัฒนาเด็ก	3.37	0.95	มาก	3.95	0.55	มาก	4.78*
4. ผู้ปกครองให้การอบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น แก่เด็กตาม ข้อเสนอแนะของศูนย์เด็กเล็ก	3.94	0.95	มาก	4.11	0.55	มาก	4.20*
5. ผู้ปกครอง/ชุมชนร่วมป้องกันและ แก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็ก	3.75	0.74	มาก	3.89	0.45	มาก	3.73*
6. ผู้ปกครอง/ชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่เด็ก	3.88	0.74	มาก	3.95	0.45	มาก	4.09*
7. ผู้ปกครอง/ชุมชนมีส่วนร่วมใน การประเมินเด็ก	3.94	0.74	มาก	3.84*	0.45	มาก	2.32
รวม	3.69	0.80	มาก	3.91	0.48	มาก	5.91*

*p < 0.01

ตารางที่ 4.7 พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองก่อนการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 รายการคือ ผู้ปกครองให้การอบรมเลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น แก่เด็กตามข้อเสนอแนะของศูนย์เด็กเล็ก และผู้ปกครอง/ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินเด็ก ($\bar{X} = 3.94$) รองลงมาคือ ผู้ปกครอง/ชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ($\bar{X} = 3.88$) และผู้ปกครอง/ชุมชนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็ก ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ สำหรับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหลังการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ผู้ปกครองให้การอบรมเลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น แก่เด็กตามข้อเสนอแนะของศูนย์เด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ผู้ปกครองร่วมจัดประสบการณ์ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและผู้ปกครอง/ชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่

เด็ก ($\bar{X} = 3.95$) และผู้ปกครอง/ชุมชนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็ก ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ในภาพรวมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหลังการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 สูงกว่าก่อนการดำเนินโครงการ ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.4 ผลการพัฒนาชุมชนและเครือข่ายด้านการมีส่วนร่วม

ผลการพัฒนาชุมชนและเครือข่ายด้านการมีส่วนร่วม จากการประเมินโดยผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและการประเมินตนเองหลังการดำเนินโครงการ ปรากฏดังตารางที่ 4.8 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของตัวแทนชุมชนและเครือข่าย ประเมินโดยผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและโดยการประเมินตนเอง หลังการดำเนินโครงการ (N = 19)

รายการประเมิน	ชุมชน			เครือข่าย		
	(\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	(\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย
1. ตัวแทนชุมชน/เครือข่ายมีส่วนร่วมให้ข้อมูลต่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	3.95	0.48	มาก	3.95	0.74	มาก
2. ตัวแทนชุมชน/เครือข่ายสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการศึกษาของศูนย์เด็กเล็ก	3.84	0.44	มาก	3.95	0.67	มาก
3. ตัวแทนชุมชน/เครือข่ายร่วมจัดประสบการณ์ที่เอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	3.84	0.44	มาก	3.75	0.58	มาก
4. ตัวแทนชุมชน/เครือข่ายปฏิบัติข้อเสนอแนะของศูนย์เด็กเล็ก	3.79	0.76	มาก	3.95	0.72	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ชุมชน			เครือข่าย		
	(\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	(\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย
5. ตัวแทนชุมชน/เครือข่ายร่วม ป้องกันและแก้ไขปัญหา พฤติกรรมเด็ก	3.88	0.54	มาก	3.95	0.61	มาก
6. ตัวแทนชุมชน/เครือข่ายเป็น แบบอย่างที่ดีแก่เด็ก	3.88	0.44	มาก	3.95	0.61	มาก
7. ตัวแทนชุมชน/เครือข่ายมี ส่วนร่วมในการประเมินเด็ก	4.11	0.46	มาก	3.95	0.54	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	3.90	0.51	มาก	3.92	0.64	มาก

ตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก ตัวแทนชุมชนและเครือข่าย ประเมินว่า ตัวแทนชุมชนและตัวแทนของเครือข่าย มีพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์เด็กเล็กในระดับมากทุกประเด็น โดยค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมมีส่วนร่วมของเครือข่ายสูงกว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมีส่วนร่วมของชุมชน

3.5 ผลการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของนักวิจัย

ผลการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของนักวิจัย จากการประเมินโดยผู้บริหารผู้ดูแลเด็กและโดยการประเมินตนเองหลังการดำเนิน โครงการ ปรากฏดังตารางที่ 4.9 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมของนักวิจัย ประเมิน โดยผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและนักวิจัย ในการดำเนินโครงการ (N = 15 คน)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	แปล ความหมาย
ระยะที่ 1			
1. การประชุมร่วมกันเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย	4.36	0.74	มาก
2. การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานด้านปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็ก	4.36	0.74	มาก
3. การประชุมปฏิบัติการร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาการวิจัย	4.50	0.76	มากที่สุด
ระยะที่ 2			
4. การประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ	4.13	0.35	มาก
5. การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยแบบมีส่วนร่วม	4.13	0.64	มาก
6. การวิพากษ์เครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ	4.38	0.52	มาก
7. หาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย	4.25	0.46	มาก
8. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยกับผู้ดูแลเด็ก	4.50	0.53	มากที่สุด
9. การเก็บรวบรวมข้อมูลกับเด็ก	4.38	0.52	มาก
10. การเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปกครอง	4.25	0.71	มาก
11. การติดตามผลการดำเนินงาน	4.25	0.71	มาก
12. การรายงานความเคลื่อนไหวของงานผ่านเว็บบอร์ด	4.00	0.53	มาก
13. การนำเสนอผลการวิจัยได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	4.13	0.35	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.28	0.58	มาก

ตารางที่ 4.9 พบว่า หลังดำเนินโครงการ ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและนักวิจัยเห็นว่า นักวิจัยมีระดับปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุดในระยะที่ 1 ด้านการประชุมปฏิบัติการร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาการวิจัย และ

ในระยะที่ 2 ในประเด็นการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ดูแลเด็ก ส่วนในประเด็น การประชุมร่วมกัน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานด้านปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก การประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยแบบมีส่วนร่วม การวิพากษ์เครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ หาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลกับเด็ก การเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปกครอง การติดตามผลการดำเนินงาน การรายงานความเคลื่อนไหวของงานผ่านเว็บไซต์ การนำเสนอผลการวิจัยได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3.6 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของบุคลากร

จากการใช้แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนางานของผู้ดูแลเด็ก ศูนย์เด็กเล็กตำบลคอนแก้ว ก่อนและหลังดำเนินโครงการ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.10 คะแนนการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ดูแลเด็ก ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ (N = 5)

คนที่	ก่อนการดำเนินโครงการ	หลังการดำเนินโครงการ	คะแนนการพัฒนา
1	13	16	3
2	15	17	2
3	9	13	4
4	17	19	2
5	9	16	7
เฉลี่ย	12.6	16.2	3.6

ตารางที่ 4.10 พบว่าหลังการดำเนินโครงการผู้ดูแลเด็กมีคะแนนการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการพัฒนางานสูงกว่าก่อนการดำเนินโครงการทุกคน โดยมีคะแนนพัฒนาการสูงสุดเท่ากับ 7 คะแนน จำนวน 1 คน รองลงมาคือ 4 คะแนน และ 3 คะแนน จำนวนละ 1 คน ส่วนคะแนนพัฒนาการต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนน มีจำนวน 2 คน

3.7 สรุปผลการพัฒนาบุคลากรด้านการมีส่วนร่วม

ผลการพัฒนาบุคลากรผู้มีส่วนร่วม ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วม ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ ดังตารางที่ 4.11 และตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครอง

รายการประเมิน	ก่อน (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	หลัง (\bar{X})	S.D.	แปล ความหมาย	t
1. ผู้บริหาร	4.13	0.62	มาก	4.31	0.43	มาก	4.52*
2. ผู้ดูแลเด็ก	4.15	0.55	มาก	4.33	0.34	มาก	4.09*
3. ผู้ปกครอง	3.69	0.80	มาก	3.91	0.48	มาก	4.64*
รวม	3.99	0.66	มาก	4.18	0.42	มาก	3.59*

*p < 0.01

ตารางที่ 4.11 พบว่า พฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครอง ก่อนการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือกลุ่มผู้ดูแลเด็ก ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ กลุ่มผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.13$) และกลุ่มผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.69$) ตามลำดับ สำหรับพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครอง หลังการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือกลุ่มผู้ดูแลเด็ก ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาคือ กลุ่มผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.31$) และกลุ่มผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

ในภาพรวมพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครอง หลังการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 สูงกว่าก่อนการดำเนินโครงการ ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กของนักวิจัย ชุมชน และเครือข่าย

บุคลากรผู้มีส่วนร่วม	หลังดำเนินโครงการ		แปลความหมาย
	(\bar{X})	S.D.	
1. นักวิจัย	4.28	0.58	มาก
2. ชุมชน	3.90	0.51	มาก
3. เครือข่าย	3.92	0.64	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.03	0.58	มาก

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กของนักวิจัย ชุมชนและเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม โดยนักวิจัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3.8 ผลการพัฒนาเชิงคุณภาพ

3.8.1 ผลการประเมินด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารระดับสูงให้ข้อมูลว่า เมื่อโครงการวิจัยเข้ามาศูนย์เด็กเล็ก มีอัตราการพัฒนาที่เร่งเร็วสูงมากกว่าช่วงการบริหารที่ผ่านมาอย่างเห็นได้ชัด การวิจัยถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอันดับแรก ที่สามารถกระตุ้นให้ทุกภาคส่วน ตื่นตัว เปิดใจรับการพัฒนา ยอมเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงงาน การที่นักวิจัยจากภายนอกเข้ามาพัฒนาโดยใช้กระบวนการวิจัย ช่วยให้การบริหารทำได้ง่ายขึ้นเพราะมีความชัดเจน มีกรอบแนวทางที่จะดำเนินไปสู่ศูนย์เด็กเล็กในอุดมคติได้ เช่น การทำแผนกลยุทธ์ที่สามารถนำไปแตกเป็นแผนปฏิบัติงานได้อย่างมีทิศทาง ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพงานชัดเจนยิ่งขึ้น จึงสามารถวางกรอบนโยบาย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาได้อย่างมีหลักเกณฑ์ การเสนอของบประมาณต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีพลังของเหตุผลที่ดีขึ้น การพิจารณาอนุมัติงบประมาณสะดวกขึ้น งานวิจัยได้นำเอาแนวคิดในมิติที่แปลกใหม่มาใช้ในการพัฒนา ผู้บริหารจึงได้แนวทางในการคิดสานต่อ กล่าวคือนอกกรอบและกล้าลองในสิ่งใหม่ๆ เช่นการจ้างผู้จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เข้ามาทำหน้าที่บริหารแบบมืออาชีพ ดังคำกล่าวของผู้บริหารที่ว่า “บริหารแบบ เอกชน มั่นคงเหมือนรัฐบาล” ที่สำคัญที่สุดคือ ตอกย้ำนโยบายการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้มแข็งและครอบคลุมทุกส่วนงานยิ่งขึ้น

ผู้บริหารเรียนรู้และเชื่อมั่นในพลังอำนาจของการมีส่วนร่วมและเปิดกว้างให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาจากการเป็นศูนย์กลาง สู่ขนาดใหญ่ที่ครบสมบูรณ์ มีความอยู่ตัว เพราะมีภูมิคุ้มกันในตนเอง ดังคำกล่าวของผู้บริหาร อีกท่านหนึ่งว่า “ดีใจที่มีรูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้น อยากให้ท้องถิ่นได้ถอดรหัสการเรียนรู้ของเราไปเป็นแบบอย่าง รองรับการถ่ายโอนโรงเรียนในอนาคต” และ อีกคำกล่าวหนึ่งที่ว่า “ตอนนี้ระบบงานเปลี่ยนหมดเลย แท้จริงมีความฝันแต่ไม่มีคนนำ” และอีกคำกล่าวที่ว่า “แท้จริงแล้วเราก็ทำได้สำเร็จ เราสร้างเสาธงรวมใจได้สำเร็จ ความสำเร็จส่งผลต่อผู้บริหารอีกด้วย เราได้รับโล่ ได้รับรางวัลทั้งผู้ดูแลเด็กและผู้บริหาร” การประสานความร่วมมือสามารถดำเนินการได้จนเกิดผลงานเชิงประจักษ์ สามารถจัดหาและติดตั้งเสาธงให้แก่ศูนย์เด็กเล็กเพื่อใช้ประโยชน์เป็นครั้งแรก นับตั้งแต่เปิดดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2546 ดังแสดงในภาพที่ 4.7 และภาพที่ 4.8

ภาพที่ 4.7 พิธีเปิดใช้งานเสาธงของ
ศูนย์เด็กเล็ก พ.ศ. 2551

ภาพที่ 4.8 การเคารพธงชาติร่วมกันระหว่าง
เด็กและผู้บริหารในพิธีเปิดเสาธง

ผลการพัฒนาเชิงคุณภาพของผู้บริหารอีกประการหนึ่งคือ องค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ได้รับคัดเลือกเป็นองค์กรบริหารจัดการที่ดี 1 ใน 18 แห่งจากทั่วประเทศ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและได้รับเงินรางวัลพระปกเกล้า 1 ล้านบาท ส่วนผู้บริหารได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี ดังแสดงในภาพที่ 4.9 และภาพที่ 4.10

ภาพที่ 4.9 ผู้บริหารรับรางวัลพระปกเกล้า

ภาพที่ 4.10 ผู้บริหารรับรางวัลบริหารจัดการที่ดี

ผู้บริหารระดับล่างให้ข้อมูลว่า ผู้บริหารระดับสูงสนับสนุนการพัฒนาได้รวดเร็วกว่าเดิม และเดินทางมาทีละบ่อย ภาพลักษณ์ของความเอาใจใส่เหล่านี้ ทำให้ผู้ดูแลเด็กต้นตัว ชุมชนยอมรับและศรัทธามากขึ้น โดยมีการติดต่อที่จะนำบุตรหลานมาเข้าเรียน หรือแสดงการมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ เช่นการจัดกิจกรรมภาคครัวเรือนอันเป็นกิจกรรมที่แสดงภาพการมีส่วนร่วมที่ตัวอย่างหนึ่ง

การประสานงานระหว่างผู้บริหารกับศูนย์เด็กเล็กเป็นไปโดยสะดวกคล่องตัวยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“เดิมการประสานงานไปคนละทิศ ละทาง ปัจจุบันไปทางเดียวกัน งานสบายขึ้น มีรากฐานของระบบ ทำให้ประสานง่ายขึ้น” และอีกคำกล่าวหนึ่งที่ว่า

“อนาคตจะสามารถดำเนินงานต่อไปได้ เพราะวางระบบไว้ดีแล้ว”

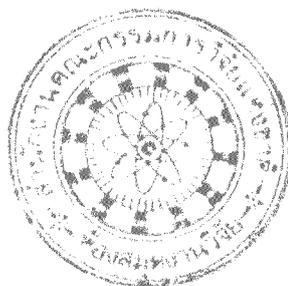
ผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้อนุญาตให้ยืมใช้สถานที่ดำเนินงานศูนย์เด็กเล็ก เห็นว่าในการพัฒนาด้านสถานที่ ผู้บริหารให้ความใส่ใจ ติดตามดูแลดี แม้ฝ่ายปฏิบัติการ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ยังขาดความกระตือรือร้น โดยเฉพาะฝ่ายโยธา ทำให้งานพัฒนาดำเนินไปบ้าง ผู้อำนวยการสถานศึกษาได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า

“เดิมศูนย์เด็กเล็กก็ดำเนินการแบบเรื่อย ๆ แต่พอทีมงานวิจัยเข้ามา ใครๆ ก็เข้ามาถามให้ความสำคัญซึ่งเป็นสิ่งที่ดี ทั้งพวกลูกงานจากหน่วยงานต่างๆ และชุมชน ครูเลยต้องตื่นตัว เพราะต้องรับแขกเยอะมาก บางวันดูพลุกพล่าน ก็ต้องช่วยกันทั้งหมด เพราะเป็นศักดิ์ศรี”

3.8.2 ผลการประเมินด้านผู้ดูแลเด็ก

การวิจัยส่งผลต่อผู้ดูแลเด็ก ในหลายประเด็น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารกล่าวถึงผลของโครงการวิจัยที่มีต่อผู้ดูแลเด็กที่ว่า

“แต่ก่อนผู้ดูแลเด็กไม่ชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ปัจจุบันผู้ดูแลเด็กปรับพฤติกรรมในการทำงานดีขึ้น ยอมรับข้อเสนอแนะจากทุกฝ่าย ถือว่าทีมงานวิจัยสามารถกระตุ้นและเปิดโลกทัศน์ให้ผู้ดูแลเด็กได้ โดยเฉพาะทำให้รู้สึกว่าการมีส่วนร่วม ไม่ยากอย่างที่คิด” ภาพการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานวิจัย แสดงดังภาพที่ 4.11 และภาพที่ 4.12 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.11 บุคลากรทุกคนร่วมกัน
ปฏิบัติงานวิจัยหลังเลิกเรียน

ภาพที่ 4.12 บุคลากรประชุมวางแผนร่วมกัน
อย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์

“ การเข้ามาวิจัยเป็นสิ่งดี เด็กได้รับการพัฒนาที่ดีมาก ทำให้ผู้ดูแลเด็กได้รางวัล
ผู้ดูแลเด็กดีเด่น ผู้ปกครองให้ความไว้วางใจ มีเด็กมารับบริการมากขึ้น”

ภาพที่ 4.13 จำนวนเด็กในศูนย์เด็กเล็กมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นหลังการพัฒนา

“ การจัดกิจกรรมของผู้ดูแลเด็กชัดเจนขึ้น มีหลักสูตรสถานศึกษาที่เปิดโอกาส
ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมได้ ” ผู้ปกครองได้ร่วมให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับผู้ดูแลเด็กว่า

“ผู้ดูแลเด็กช่วยกันจัดห้องสวย มีมุม มีสื่อ เด็กก็มีพัฒนาการดีขึ้น” และที่กล่าวว่า

“ผู้ดูแลเด็กมาเยี่ยมบ้าน ทำให้ได้คุยกัน อยากให้ช่วยอะไร ก็ได้รับรู้”

ผู้ดูแลเด็กจำนวน 1 คน ที่เข้ามาทำงานในศูนย์เด็กเล็กโดยมีช่วงเวลาทำงานน้อย
ที่สุด คือ 6 เดือน ให้สัมภาษณ์ว่า

“ที่นี่ทำงานสบาย ไม่เหนื่อย ใน 1 ห้อง ผู้ดูแลเด็กทำงานด้วยกัน 2 คน ร่วมมือ
ประสานกันดี” ผู้ดูแลเด็กบางคนให้สัมภาษณ์ว่า

“ประทับใจเพื่อนร่วมงานเกินครึ่งที่เขาให้ความร่วมมือ อีกครึ่งหนึ่งเขาน่าจะ
กำลังเริ่มเข้าใจการทำงาน” ผู้ดูแลเด็กอีกคนหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า

“ความร่วมมืออคูคลิกคัก เมื่อมีนักวิจัยเข้ามาและมีการประชุมสม่ำเสมอเพื่อติดตามงาน แต่เมื่อนักวิจัยเริ่มถ่ายโอนบทบาทให้ผู้ดูแลเด็กนำตนเอง คว้าผู้ดูแลเด็กจะตื่นตระหนกอยู่บ้าง แสดงว่าการวิจัยมีส่วนทำให้ผู้ดูแลเด็กเปลี่ยน” และ “อยากให้ทีมงานวิจัยอยู่กับเราตลอดไป จะได้เปลี่ยนแปลงผู้ดูแลเด็กให้มีนิสัยตื่นตัวเสมอ และคำกล่าวของผู้บริหารที่ว่า

“ จะจัดตั้งพบพาดูแลเด็กไปอบรมพัฒนาคุณงานอีก เพราะเริ่มจับจุดงานได้แล้ว”

3.8.3 ผลการประเมินด้านเครือข่าย

เครือข่าย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ฝ่ายสนับสนุน ที่อนุญาตให้ยืมใช้พื้นที่ในการเปิดศูนย์เด็กเล็กตำบลดอนแก้ว ซึ่งได้ให้การพึ่งพาแก่การดำเนินงานระยะแรกของศูนย์เด็กเล็ก ให้สัมภาษณ์ว่า “เมื่อมีงานวิจัยเข้ามา ผู้ดูแลเด็กกระตือรือร้น เพราะเห็นเป้าหมายชัดเจน ทีมงานวิจัย เป็นตัวกระตุ้นการมีส่วนร่วมที่ดี เดิมตั้งแต่ก่อตั้งมาสะเปะสะปะ องค์กรบริหารส่วนตำบลมอบให้ผู้อำนวยความสะดวกช่วยเหลือแต่ไม่ได้มอบอำนาจเต็ม จึงทำอะไรไม่ได้มาก บัดนี้มีโครงการวิจัยจากภายนอกเข้ามาทาง องค์กรบริหารส่วนตำบลเห็นความสำคัญได้เข้ามาพัฒนาสิ่งแวดล้อม โรงเรียนก็ดูดีไปด้วย จึงยินดีที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมอีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตามอยากให้องค์กรบริหารส่วนตำบลทำงานด้วยสามัญสำนึกที่จริงใจมากกว่า ทำเพราะต้องการสร้างภาพ” และคำกล่าวของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ว่า

“อดีตที่ผ่านมา โรงเรียนติดลบด้านบุคลากรและความศรัทธา การ

ให้โอกาสองค์กรบริหารส่วนตำบลมาเปิดศูนย์เด็กเล็กในโรงเรียนเป็นจุดหนึ่งที่จะกู้ศรัทธาขึ้นมา ให้โรงเรียน ได้มีโอกาสให้บริการชาวบ้านจริงๆ โดยให้องค์กรบริหารส่วนตำบลทำงานบริหารระดับล่าง โรงเรียนทำระดับประถมและองค์กรบริหารส่วนตำบลควรรับถ่ายโอนงานไปในอนาคต ถือว่าเด็กของศูนย์เด็กเล็กก็คือตัวป้อนของโรงเรียน” และอีกคำกล่าวหนึ่งที่ว่า

“โครงการวิจัยน่าจะทำต่อเนื่องสัก 2-3 ปี จะดีมาก เกรงว่าถ้านักวิจัยถอนตัวออกไป และทีมสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลเปลี่ยน ก็ไม่แน่ว่านโยบาย และความใส่ใจจะยังคงเดิมไหม” และคำกล่าวที่เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคลว่า

“เกรงว่าจะถอยกลับไปเหมือนเดิม”

ครูประจำการในสถานศึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันระหว่างศูนย์เด็กเล็ก กับสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาว่า

“ศูนย์เด็กเล็กมีแขกมาตลอดเวลา แขกเยอะมาก ทางโรงเรียนก็ต้องระมัดระวังตามไปด้วย เมื่อมีแขกมาก็ต้องดูดีด้วยกันทั้งหมด ทั้งครูทั้งนักเรียน ถือเป็นภาระกระตุ้นครูของโรงเรียนทางอ้อมไปด้วย” และ “พัฒนาสำเร็จเมื่อไร จะโอนการศึกษาปฐมวัยไปสังกัดองค์กร

บริหารส่วนตำบลทันที” ภายหลังจากดำเนินโครงการสิ้นสุดลง ได้มีการถ่ายโอนการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านดอนแก้วไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ดังปรากฏในภาพที่ 4.14

ภาพที่ 4.14 การรับโอนการจัดการศึกษาเข้ามาอยู่กับ
องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว

3.8.4 ผลการประเมินด้านผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเริ่มให้ความยอมรับ จากการที่เคยส่งลูกไปเรียน โรงเรียนอนุบาลในเมือง เริ่มเปลี่ยนความคิดในการที่จะนำลูกมาใช้บริการที่ศูนย์เด็กเล็ก โดยเริ่มมาซักถามและติดต่อจากการทำโครงการของศูนย์เด็กเล็ก ที่ผ่านมาก็คือโครงการเสาชงรวมใจ แสดงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ ช่วยกันบริจาคเงินสมทบทุนทำเสาชง บางคนมาร่วมสละแรงกายและบางส่วนมาร่วมพิธีเปิดการใช้เสาชง สำหรับผู้ปกครอง 58 คน มาร่วมพิธี ประมาณ 10 คน บ้านและโรงเรียนมีสัมพันธภาพอยู่ในระดับดีขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“ สัมพันธภาพของผู้ปกครองดีขึ้น แต่ก่อนให้ความร่วมมือใส่ใจศูนย์น้อย ขนาดร้องขอก็ยังให้ไม่ได้” และคำกล่าวที่ว่า

“ การออกจดหมายติดต่อกับผู้ปกครอง หรือออกเยี่ยมบ้านทำให้ครูได้ทราบปัญหาขัดข้องด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเยอะมาก”

ผู้ปกครองสะท้อนเกี่ยวกับครูว่า

“ลูกหลานมีพัฒนาการดีกว่าเด็กในเมืองที่อยู่ข้างบ้าน ช่างซัก ช่างถาม ใช้กล้ามเนื้อได้ดี มีความสุข มีมารยาท มีสุขภาพดี”

ผู้บริหารกล่าวถึงผู้ปกครองว่า

“ผู้ปกครองต้องทำงาน ไม่ค่อยมีเวลา ทางศูนย์ฯจึงเข้าใจดีว่าการจะทำการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ต้องหาทางให้เหมาะกับเวลาของผู้ปกครองด้วย”

3.8.5 ผลการประเมินด้านชุมชน

ตัวแทนชุมชนและผู้ดูแลเด็กให้ข้อมูลว่า แต่ก่อนชุมชนตำบลดอนแก้วยังเข้ามามีส่วนร่วมไม่เต็มร้อย ยังต้องการการกระตุ้นเรื่องการมีส่วนร่วมอีกมาก ปัจจุบันเริ่มเรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมในเรื่องการพัฒนาบ้างในบางส่วน จากการศึกษาหลักฐานเอกสารของฝ่ายธุรการในระยะ 5 เดือนที่ผ่านมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครือข่ายจากชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นหน่วยงานประเภทองค์กรในอำเภอ และต่างอำเภอที่ติดต่อกันโดยไปมาหาสู่กัน 7 หน่วยงาน มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมานิเทศ 6 ครั้ง มีนักศึกษาจากสถาบันหลายระดับมาศึกษาเรียนรู้ 3 คณะ มีคณะนักวิจัยเข้ามาทำวิจัย 2 คณะ และมีครูจากชุมชนมาดูงาน 2 ครั้ง บรรยากาศการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นไปแบบประสานประโยชน์และสนับสนุน คือแกนนำ เข้ามาร่วมคิด ร่วมปฏิบัติงาน ผู้ปกครองมาร่วมประชุมแล้วกลับหารือกัน ชุมชนพึงพอใจและให้ความไว้วางใจศูนย์พัฒนาเด็กมากขึ้นในบางส่วนและอีกบางส่วนของชุมชนยังไม่เข้าใจวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมโดยชัดเจน ดังคำกล่าวของตัวแทนชุมชน ที่ว่า

“จะให้ทำอะไร ศูนย์เด็กเล็กต้องบอกกล่าว อยู่ดีๆ ก็ไม่รู้จะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร” และอีกคำกล่าวที่ว่า

“ศูนย์ก็ดีอยู่แล้ว องค์กรบริหารส่วนตำบลก็ดูแลดี ปลัดคนนี้ก็เก่ง ชุมชนแทบไม่ต้องออกแรงอะไร”

3.8.6 ผลการประเมินผู้เรียน

ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการพัฒนาของเด็กว่า “ผู้ปกครองชื่นชมว่า เด็กเก่งกว่าเด็กที่ไปโรงเรียนในตัวเมือง การพัฒนาด้านสติปัญญาเห็นได้ชัดว่า เด็กช่างซักถาม อยากรู้อยากเห็น ใช้กล้ามเนื้อได้ดี มีความสุข มีวินัย มีจริยธรรม” และกล่าวว่า “เด็กดีขึ้นด้านพัฒนาการ มีจิตใจดี มีมารยาท สุขภาพดี”

ในส่วนของผู้ดูแลเด็ก ให้ข้อมูลว่า “เด็กได้รับการพัฒนาด้านภาษา มีทักษะการสังเกต พัฒนาการเรียนรู้และได้ปรับพฤติกรรมทางสังคม” และที่กล่าวว่า

“เด็กร่ากรขึ้นมากเลย เก่งขึ้น สนใจอยากรู้ อยากเขียนหนังสือ ขอให้ครูเขียนให้ดูแล้วเขียนเลียนแบบ ครูตื่นเต้นมากเลยที่เด็กมาร้องขอเพราะอยากรู้ อยากเรียน อยากเขียน ครูปลื้มใจมาก” และคำกล่าวของเด็กที่ว่า “ชอบมาโรงเรียน มาเล่นกับเพื่อน โรงเรียนสนุก รักครู...”

3.8.7 ผลการประเมินด้านนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ

นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ทำงานวิจัยพัฒนาสอดคล้องกับอุดมการณ์ของมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น สามารถนำความคิดและนำการปฏิบัติแก่ท้องถิ่นได้ สามารถออกแบบการบริหารการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมได้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและสร้างเครือข่าย

งานวิจัยได้อย่างเป็นรูปธรรม อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ปฏิบัติงานวิจัย ในฐานะผู้สังเกตการณ์ ผู้มีส่วนร่วมการพัฒนางาน โดยใช้ศูนย์เด็กเล็กเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานบริหารทุกส่วน ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่กำหนดไว้ การร่วมปฏิบัติการพัฒนาของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปรากฏดังภาพที่ 4.15 และภาพที่ 4.16 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.15 นักศึกษาพัฒนาสถานอนุเคราะห์สงฆ์

หน้าอาคาร

ภาพที่ 4.16 นักศึกษาพัฒนาสนามเด็กเล่น

หน้าอาคาร

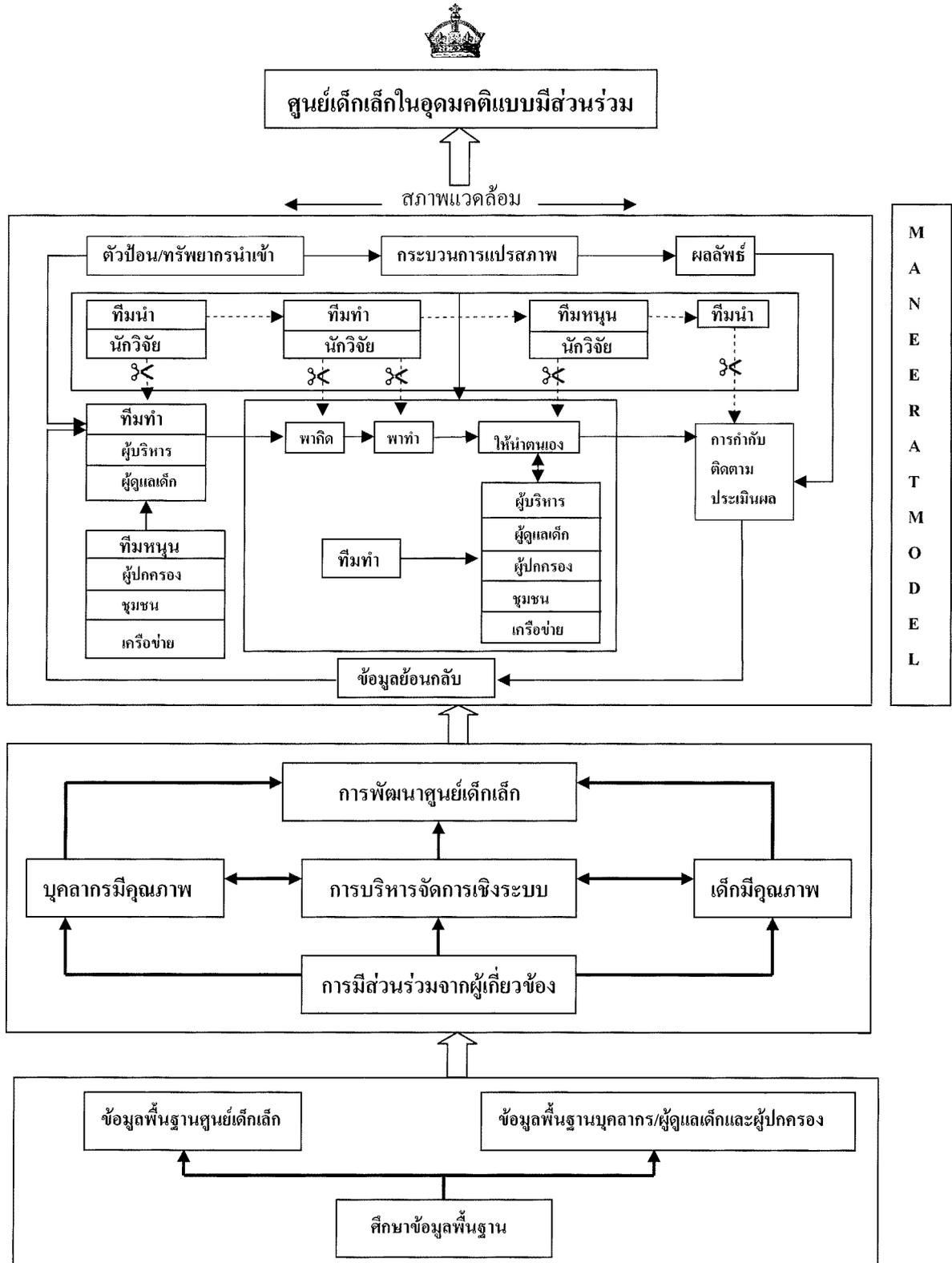
สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา สาขาวิชาวัดผลและวิจัย สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ คณะครุศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาพัฒนาชุมชนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้รับประโยชน์จากการวิจัย สามารถนำบทเรียนจากการวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาพัฒนาหลักสูตร เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการยิ่งขึ้น และสามารถปรับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาตามแนวทางของกรณีศึกษานี้ได้อย่างเหมาะสมและเผยแพร่โครงการวิจัยสู่สาธารณะได้สำเร็จ เช่น การเผยแพร่บทความวิจัยในวารสาร การนำเสนอผลงานวิจัยในเวทีแห่งชาติ และการเปิดเว็บไซต์ของโครงการวิจัย ดังภาพที่ 4.17

ภาพที่ 4.17 Website ของโครงการวิจัยพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในอุดมคติ

3.8.7 มติการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้ง 3 ประการ สามารถนำมาสรุปเป็นมติของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ได้ดังภาพที่ 4.18 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.18 มติของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นศูนย์เด็กเล็กในอุดมคติ

ภาพที่ 4.18 แสดงมิติของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นศูนย์เด็กเล็กในอุดมคติ ซึ่งเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลระดับฐานราก โดยผู้มีส่วนร่วมทำความเข้าใจกับสภาพปัจจุบันก่อนเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นพัฒนาโดยกำหนดเป้าหมายตามความจำเป็น กำหนดกิจกรรม/โครงการ แล้วกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง 6 ฝ่าย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถกระทำหน้าที่ของตนได้ในระดับปฏิบัติ ขั้นต่อไปจึงออกแบบการดำเนินงานพัฒนาแบบมีส่วนร่วม “มณีรัตน์โมเดล” โดยแบ่งขั้นตอนของการดำเนินงานออกเป็นขั้นตอนและกำหนดบทบาทของผู้ปฏิบัติหลักหรือรองสลับบทบาทกันไปในการดำเนินงาน จากนั้นจึงติดตาม ประเมินการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อประเมินงาน หากการประเมินยังไม่บรรลุตามเกณฑ์สูงสุด ถือว่าเป็นการสะท้อนถึงงานพัฒนาที่จะต้องดำเนินการต่อเนื่องไปอีกจนกว่าจะบรรลุความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้